

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýľovou, Ph. D. ve věci

žalobce: E. E. A. M. E.
st. přísl. X
t. č. pobytem X
proti

žalované: Policie České republiky
Ředitelství služby cizinecké policie
sídlem Olšanská 2, P. O. BOX 78, 130 51 Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2022, č. j. CPR-27998-6/ČJ-2021-930310-V244,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á**.
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Žalovaná shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Krajského ředitelství policie Jihomoravského

kraje, Odboru cizinecké policie, ze dne 8. 9. 2021, č. j. KRPB-162109-20/ČJ-2021-060022-SVZ, jímž bylo žalobci podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), uloženo správní vyhoštění na dobu 2 roky a stanovena doba k vycestování (dále též jen „rozhodnutí o správním vyhoštění“); doba vycestování byla stanovena do 10 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. Důvodem vydání rozhodnutí o správním vyhoštění byl neoprávněný pobyt žalobce.

II. Rozhodnutí správních orgánů a související skutkové okolnosti

2. Žalobce byl dne 7. 9. 2021 na parkovišti bývalého hraničního přechodu Lanžhot, směrem do České republiky, kontrolován policejní hlídkou. Žalobce předložil cestovní pas Egypta, na jehož podkladě byl ztotožněn. Žalobce neměl oprávnění k pobytu, byl proto zajištěn dle § 27 odst. 1 písm. d) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, a eskortován na policejní pracoviště k dalšímu šetření.
3. Vzhledem k tomu, že žalobce na území pobýval neoprávněně, policie s ním zahájila řízení o správním vyhoštění. Podle protokolu o výsledku účastníka řízení žalobce uvedl, že z Egypta odcestoval letecky do Albánie, kam přiletěl dne 10. 5. 2021. V Albánii zůstal tři měsíce, poté pokračoval přes Kosovo do Srbska, kde pobýval v táboře pro azylanty. O azyl nikde nežádal. Po dvaceti dnech pobytu v táboře pokračoval do Maďarska, tam se na parkovišti domluvil s jedním řidičem, že jej za úplatu převezme na podvozku do Rakouska. Po cestě kamion zastavil krátce asi dvakrát, na třetí zastávce vystoupil a poté byl kontrolován policií. Chtěl by se dostat do Itálie a tam pracovat. V České republice nikoho nemá, v Itálii má bratra, který tam pracuje. Egypt opustil především z ekonomických důvodů, v Egyptě má manželku a tři děti, je s nimi v kontaktu přes telefon.
4. Ve správním řízení bylo ze strany správního orgánu vyžádáno závazné stanovisko podle § 120a zákona o pobytu cizinců. V tomto stanovisku ze dne 8. 9. 2021 bylo konstatováno, že vycestování žalobce do Egypta je možné.
5. Rozhodnutí o správním vyhoštění bylo založeno na aplikaci § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců. Správní orgán odkázal na závazné stanovisko Ministerstva vnitra ze dne 8. 9. 2021, podle něhož se na žalobce nevztahují důvody znemožňující vycestování podle § 179 zákona o pobytu cizinců. Dobu, po kterou nelze umožnit vstup na území členských států Evropské unie, stanovil správní orgán na dva roky. Při jejím stanovení bylo přihlédnuto k závažnosti protiprávního jednání žalobce, který v době svého pobytu nerespektoval pravidla České republiky, jakož i k tomu, že žalobce na území České republiky pobýval neoprávněně krátkou dobu a jde o první porušení právních předpisů České republiky ze strany žalobce. Dobu dvou let správní orgán považoval za odpovídající imigrační opatření. Správní orgán se zabýval též přiměřeností rozhodnutí o správním vyhoštění ve smyslu § 174a zákona o pobytu cizinců, přičemž vyšel z výpovědi žalobce a neshledal, že by v případě žalobce bylo nutné aplikovat § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců.
6. Ze správního spisu dále vyplývá, že žalobce byl dne 8. 9. 2021 zajištěn podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Dne 15. 9. 2021 žalobce podal žádost o udělení

mezinárodní ochrany a dne 16. 9. 2021 byl přezajištěn podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

7. Žalobce v odvolání proti rozhodnutí o správním vyhoštění uvedl, že při zadržení policií byl ve velkém stresu a obával se o své zdraví a život. Byl poprvé mimo Egypt, nehovoří anglicky, při výpovědi na policii tedy některé odpovědi jednoduše odsouhlasil, ačkoli nebyly pravdivé. Až v zařízení pro zajištění cizinců požádal o mezinárodní ochranu a sdělil důvody svého vycestování ze země původu. Není pravda, že z Egypta vycestoval z ekonomických důvodů, cílem jeho cesty není Itálie a v případě jeho návratu do Egypta mu hrozí smrtelné nebezpečí. Dále uvedl, že v březnu 2021 byl zavražděn jeho otec z důvodu sporů o pozemky. Žalobce je nejstarším synem v rodině a nyní i vlastníkem pozemků a nepřitelem osob, které o tyto pozemky usilují. Krátce po smrti jeho otce mu začali vyhrožovat. Žalobce poslal svou manželku a děti k rodině manželky a sám z Egypta utekl v květnu 2021. V detailech odkázal na spis týkající se jeho žádosti o mezinárodní ochranu. V Egyptě jsou podobné případy sporů o pozemky běžné a často končí smrtí jedné ze stran; egyptské autority zároveň nejsou schopny napadené občany ochránit. Žalobce proto namítl, že jeho vycestování není možné, neboť jeho situace naplňuje podmínky § 179 zákona o pobytu cizinců. Žalobce namítl rovněž nepřiměřenost stanovené doby vyhoštění.
8. Žalovaná po postoupení věci k rozhodnutí o odvolání správním orgánem prvního stupně požádala přípisem ze dne 25. 10. 2021 Ministerstvo vnitra o prověření, zda s ohledem na odvolací argumentaci lze potvrdit závazné stanovisko vydané v případě žalobce, či nikoli. Ministr vnitra vydal dne 7. 12. 2021 závazné stanovisko, jímž původně vydané závazné stanovisko ze dne 8. 9. 2021 ve věci vycestování žalobce potvrdil. Při vydání tohoto stanoviska si ministr vnitra nad rámec podkladů získaných v řízení o správním vyhoštění cizince obstaral informace o zemi původu žalobce, vycházel z Informace OAMP o Egyptě ze dne 23. 3. 2021, Bezpečnostní a politická situace v zemi, Vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv (dále jen „Informace OAMP“). V odvolání vyjádřené obavy žalobce vyhodnotil ministr vnitra jako účelové, neboť v řízení o správním vyhoštění byl žalobce za přítomnosti tlumočníka z jazyka arabského poučen o svých právech, mimo jiné o právu uplatňovat své zájmy, vyjádřit své stanovisko a navrhopvat důkazy. Ministr vnitra dále uvedl, že žalobce v zemi původu nevyužil žádnou z dostupných forem právní ochrany, s žádostí o pomoc se na nikoho neobrátil, přičemž nezmínil, že by měl nějaké problémy s policií či jinými státními orgány.
9. Žalobce byl přípisem ze dne 13. 12. 2021 informován o doplnění spisového materiálu o závazné stanovisko ministra vnitra a byl mu poskytnut prostor pro to, aby se s ním seznámil, čehož žalobce nevyužil. Následně bylo vydáno napadené rozhodnutí. V něm žalovaná shrnula předchozí průběh správního řízení a podstatný obsah rozhodnutí o správním vyhoštění, jehož závěry aprobovala. Ve vztahu k aplikaci § 179 zákona o pobytu cizinců odkázala na závazné stanovisko Ministerstva vnitra ze dne 8. 9. 2021, jakož i na něj navazující stanovisko ministra vnitra ze dne 7. 12. 2021; obsah závazného stanoviska je pro výrokovou část rozhodnutí o správním vyhoštění závazný. K namítané nepřiměřenosti doby vyhoštění žalovaná uvedla, že žalobce svoji cestu na území Schengenského prostoru uskutečnil zcela vědomě neoprávněně, značná část cesty probíhala v úkrytech. K odhalení neoprávněného pobytu žalobce došlo až činností

Policie ČR, žalobce si byl svého neoprávněného počínání vědom. Dobu vyhoštění nelze považovat za nepřiměřenou, ze strany žalobce se nejednalo o marginální pochybení (srov. žalobcem odkazovaný rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 18. 12. 2015, č. j. 78 A 17/2015 – 34); doba vyhoštění byla stanovena v zákonném rozmezí, blíže k jeho spodní hranici.

III. Žaloba a vyjádření žalované k žalobě

10. Žalobce namítl, že ve věci nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav ve vztahu k důvodům znemožňujícím jeho vycestování do země původu dle § 179 zákona o pobytu cizinců. Nesouhlasil se závěrem závazného stanoviska ministra vnitra, že jeho vycestování je možné. Domnívá se, že procesní konstrukcí odvolacího řízení ve věci správního vyhoštění byl zkrácen na svém právu na spravedlivé projednání jeho věci. Má za to, že pokud je vydáno závazné stanovisko, jeho vyjádření k důvodům znemožňujícím vycestování je bezcenné a nemůže efektivně ovlivnit rozhodnutí ve věci, neboť správní orgán je závazným stanoviskem vázán.
11. Žalobce zopakoval důvody, pro které Egypt opustil, tj. že se obává o život z důvodů boje o pozemky jeho rodiny a v detailu poukázal na řízení vedené k jeho žádosti o mezinárodní ochranu. S odkazem na článek Agentury Reuters¹ (pozn. soudu ze dne 18. 5. 2009) žalobce uvedl, že egyptské autority nejsou schopny napadené občany chránit, a že mu v případě návratu do Egypta hrozí zabití. V závazném stanovisku nejsou tato tvrzení zohledněna a posouzena. Ze správního spisu přitom nelze jednoznačně dovodit, že navrácením žalobce nedojde k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
12. Dále žalobce namítl, že stanovení doby vyhoštění v délce dvou let je nepřiměřené, k čemuž obšírněji citoval z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2015, č. j. 7 Azs 75/2015 – 34. S odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu týkající se správního uvážení a mezi jeho přezkumy žalobce poukázal na to, že ve skutkově obdobných případech byla doba vyhoštění stanovena kupř. v délce jeden rok (viz např. řízení vedená u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 73 A 31/2019 nebo sp. zn. 78 A 3/2020). Podle žalobce není z napadeného rozhodnutí zřejmé, z jakých důvodů je stanovena dvouletá doba vyhoštění vyhodnocena jako přiměřená a domnívá se, že v jeho případě došlo k překročení mezí správního uvážení.
13. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě plně odkázala na odůvodnění napadeného rozhodnutí a rozhodnutí o správním vyhoštění, jakož i na shromážděný spisový materiál. Ve věci byly zjištěny a doloženy relevantní podklady pro konstatování naplnění § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců. Rovněž otázka přiměřenosti dopadu rozhodnutí o správním vyhoštění ve smyslu § 174a odst. 1 téhož zákona byla dostatečně zjištěna a vypořádána.

IV. Posouzení věci soudem

14. Soud se nejprve zabýval tím, zda jsou splněny podmínky k projednání věci samé. Žaloba je přípustná a byla podána osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1, § 68, § 70 zákona

¹ <<https://www.reuters.com/article/idUSLI488843>>

č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“). Soud nicméně musel učinit podrobnější úvahu k otázce včasnosti podání žaloby.

15. Napadené rozhodnutí nabylo právní moci dne 14. 2. 2022. Podle § 172 odst. 2 zákona o pobytu cizinců musí být žaloba proti správnímu rozhodnutí o vyhoštění podána do 10 dnů od doručení rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni, přičemž zmeškání lhůty nelze prominout. Posledním dnem lhůty pro podání žaloby byl tedy čtvrtek 24. 2. 2022. Podle podacího razítka poskytovatele poštovních služeb však byla žaloba podána na poště až dne 25. 2. 2022. Při posouzení otázky včasnosti podání žaloby soud nemohl přehlédnout, že žalobce nebyl v napadeném rozhodnutí poučen o možnosti podání tohoto prostředku ochrany. V části „Poučení“ byl toliko uvědomen o tom, že napadené rozhodnutí je konečné a nelze se proti němu odvolat.
16. Podle ustálené judikatury ze správního řádu nevyplývá povinnost správního orgánu poučit účastníka řízení o tom, že má po vyčerpání řádných opravných prostředků možnost podat proti rozhodnutí žalobu u správního soudu (srov. již rozsudek NSS ze dne 1. 2. 2006, č. j. 1 As 35/2005 – 61, obdobně rozsudek NSS ze dne 8. 12. 2016, č. j. 5 Azs 238/2016 – 27). Rozhodnutím o opravném prostředku je správní řízení ukončeno a případné řízení před správním soudem není jeho pokračováním. „*Poskytnutí informace o možnosti bránit se žalobou ve správním soudnictví a o lhůtě pro podání této žaloby není zákonnou náležitostí rozhodnutí správních orgánů, nestanoví-li zvláštní předpis jinak* (viz rozsudek NSS ze dne 10. 8. 2017, č. j. 10 Azs 221/2017 – 39, srov. též rozsudek téhož soudu ze dne 26. 6. 2008, č. j. 8 Afs 47/2007 - 90). Povinnost poučit o možnosti podání žaloby nevyplývá ani z obecné poučovací povinnosti správního orgánu podle § 4 odst. 2 správního řádu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2020, č. j. 1 Azs 470/2019 – 35).
17. Ani zákon o pobytu cizinců jako zvláštní právní předpis nestanoví povinnost správního orgánu poučovat v rozhodnutí o správním vyhoštění v posledním stupni cizince o možnosti podání žaloby ve správním soudnictví proti tomuto rozhodnutí. Tuto povinnost však zahrnuje čl. 12 odst. 1 směrnice 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návrátová směrnice“), v němž se uvádí: Rozhodnutí o navrácení, a pokud jsou vydávána, rozhodnutí o zákazu vstupu a rozhodnutí o vyhoštění se vydávají v písemné podobě a uvádějí se v nich věcné i právní důvody a informace o dostupných prostředcích právní nápravy (pozn. zvýrazněno soudem). Nutno podotknout, že rozhodnutím o navrácení je dle čl. 3 odst. 4 návratové směrnice *správní nebo soudní rozhodnutí nebo akt, kterým se rozhoduje nebo prohlašuje, že pobyt státního příslušníka třetí země je neoprávněný, a kterým se ukládá nebo prohlašuje povinnost návratu*. Rozhodnutí o vyhoštění dle zákona o pobytu cizinců je tedy z hlediska terminologického dle návratové směrnice „rozhodnutím o navrácení“.
18. Podle čl. 13 odst. 1 návratové směrnice dotčený státní příslušník cizí země *musí mít možnost* využít proti rozhodnutí o navrácení účinný prostředek právní nápravy ve formě odvolání nebo návrhu na jeho přezkum nezávislým a nestranným orgánem (tím je zpravidla soud). Účelem tohoto ustanovení je, aby cizinec měl skutečnou možnost účinný prostředek ochrany využít. Nemůže se tedy jednat toliko o formální zakotvení této možnosti, její využití ze strany dotčené osoby (cizince) musí být reálné (srov.

Holá, E. Procesní ochrana práv cizinců v kontextu návratové směrnice. In: Návratová směrnice: vyhoštění, zajištění a soudní přezkum. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2008, s. 81).

19. Česká právní úprava garantuje možnost využití řádného opravného prostředku proti rozhodnutí o vyhoštění (odvolání) a za předpokladu jeho vyčerpání též soudní přezkum takového rozhodnutí. Reálná možnost využití těchto prostředků právní nápravy by tedy měla být zajištěna jak u správního, tak u soudního přezkumu. V případě rozhodnutí o vyhoštění je poučení o možnosti podání prostředku právní nápravy důležitým předpokladem jeho účinnosti. Takové poučení se proto musí vztahovat nejen na odvolání, ale též na soudní přezkum rozhodnutí o vyhoštění, neboť se jedná o prostředek právní nápravy ve smyslu čl. 12 odst. 1 návratové směrnice. Poučení o dostupném prostředku právní nápravy musí být logicky součástí rozhodnutí, proti němuž lze takový prostředek využít. Ve vztahu ke správnímu přezkumu tedy součástí rozhodnutí o vyhoštění vydanému správním orgánem prvního stupně (což zaručuje již § 68 odst. 5 správního řádu) a ve vztahu k soudnímu přezkumu součástí rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí prvostupňovému.
20. Návratová směrnice měla být do českého právního řádu transponována novelou zákona o pobytu cizinců č. 427/2010 Sb. s účinností od 1. 1. 2011, poučovací povinnost podle čl. 12 odst. 1 návratové směrnice ve vztahu ke správní žalobě však nenašla odraz v žádném z novelizovaných ustanovení zákona o pobytu cizinců (srov. k tomu sněmovní tisk PS PČR, volební období od roku 2010, digitální depozitář, <<https://www.psp.cz>>) a ani později nedošlo k přenesení této povinnosti do české právní úpravy. Soud proto při posouzení otázky včasnosti žaloby musel poučovací povinnost zakotvenou v čl. 12 odst. 1 návratové směrnice zohlednit přímo, protože jsou splněny základní předpoklady (srov. např. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 4. 12. 1974 ve věci van Duyn, C-41/74: 1) lhůta pro transpozici návratové směrnice do českého právního řádu uplynula dne 24. 12. 2010 a tato směrnice nebyla řádně transponována, 2) povinnost zakotvená čl. 12 odst. 1 návratové směrnice poskytnout informace o dostupných prostředcích právní nápravy je dostatečně konkrétní a bezpodmínečná, a zároveň, 3) přímou aplikací směrnice nedojde k uložení povinnosti jednotlivci.
21. Povinnost poskytnout informaci o dostupných prostředcích právní nápravy v písemné podobě rozhodnutí o vyhoštění je vyjádřena zřetelně. „Rozhodnutím o navrácení“ (tj. ve smyslu české právní úpravy „rozhodnutím o vyhoštění“) je přitom nutno s ohledem na zakotvený systém prostředků právní nápravy v české právní úpravě u tohoto typu rozhodnutí rozumět též rozhodnutí o odvolání, jak již bylo zmíněno výše. Ostatně správní řízení v prvním stupni a odvolací řízení tvoří dle konstantní judikatury správních soudů jeden celek (srov. např. rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2018, č. j. 1 As 165/2018 – 40) a poučovat o možnosti podání správní žaloby proti dosud neexistujícímu rozhodnutí o odvolání již v prvostupňovém rozhodnutí o vyhoštění cizince by nedávalo valný smysl. Nadto je nutno přihlídnout ke krátké speciální lhůtě k podání žaloby v tomto řízení (k ústavnosti této lhůty viz rozsudek NSS ze dne 14. 7. 2005, č. j. 5 Azs 94/2005 – 52), která ve spojení s jazykovou bariérou a s tím spojenou potřebou vyhledání odborné pomoci ze strany cizince, nadto za současného zajištění

cizince, činí tento prostředek ochrany bez včasné informace o možnosti jeho využití jen velmi obtížně dosažitelným.

22. Krajský soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že pokud v řízení o správním vyhoštění nebyl žalobce v rozhodnutí správního orgánu v posledním stupni řádně poučen o možnosti podání správní žaloby, tj. o tom, že tuto možnost má, v jaké lhůtě tak může učinit, od kterého dne se tato lhůta počítá a u kterého orgánu (soudu) se odvolání podává (srov. obdobně § 68 odst. 5 správního řádu), nelze žalobu odmítnout pro opožděnost. Za účelem zachování účinného prostředku právní ochrany je proto soud povinen při splnění ostatních podmínek takovou žalobu projednat a napadené rozhodnutí přezkoumat.
23. Soud tedy o žalobě rozhodl, a to podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání, neboť pro to byly splněny zákonné podmínky. Žalobce nařízení jednání nepožadoval (v zákonné lhůtě nevyjádřil svůj nesouhlas s takovým projednáním věci), žalovaný výslovně souhlasil s rozhodnutím věci bez jednání a soud neshledal konání jednání nezbytným.
24. Žalobce namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu ve vztahu k důvodům znemožňujícím jeho vycestování do země původu dle § 179 zákona o pobytu cizinců. Podle § 179 odst. 1 téhož zákona není vycestování cizince možné v případě důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do země původu, hrozilo by mu tam skutečné nebezpečí podle odst. 2, tj. mučení nebo podrobování nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.
25. Podle § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců je policie v rámci rozhodování o správním vyhoštění povinna (nejedná-li se o zákonem stanovené výjimky) si vyžádat závazné stanovisko Ministerstva vnitra, zda vycestování je možné ve smyslu § 179 téhož zákona. Soud ověřil, že správní orgány v tomto ohledu postupovaly v souladu se zákonem. Správní orgán rozhodující v prvním stupni si v souladu s § 120a odst. 1 zákona o pobytu cizinců vyžádal závazné stanovisko Ministerstva vnitra, zda vycestování žalobce je možné. Vzhledem k tomu, že žalobce v odvolacím řízení popřel původně sdělené důvody vycestování ze země původu a uvedl důvody jiné, žalovaná následně požádala Ministerstvo vnitra o potvrzení či změnu již vydaného závazného stanoviska, v němž byly žalobcem nově uvedené důvody zohledněny.
26. Na závazná stanoviska Ministerstva vnitra vydávaná pro účely správního řízení o vyhoštění se uplatní obecná pravidla platná pro vydávání a přezkum těchto aktů (§ 149 správního řádu). Jedná se o úkon učiněný *„dotčeným správním orgánem na základě zákona, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí správního orgánu. Je jedním z podkladů pro vydání rozhodnutí, u kterého neplatí zásada volného hodnocení důkazů podle § 50 odst. 4 správního řádu. Správní orgán, který vede řízení, je vydáním závazným stanoviskem dotčeného orgánu při vydání vlastního rozhodnutí vázán a nemůže se od něj odchýlit, neboť by tak překročil rozsah pravomocí, které mu zákon svěřuje. Činnost dotčeného správního orgánu nemůže správní orgán, který vede řízení, nahrazovat. Nemůže o otázkách, které spadají do působnosti dotčeného správního orgánu rozhodnout, aniž by si vyžádal závazné stanovisko,*

neboť k tomu nemá zákonem dané zmocnění ani odborné znalosti (cit. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2010, č. j. 5 As 56/2009-63, č. 2167/2011 Sb. NSS).

27. Požadavky na formu a obsah závazného stanoviska jsou vymezeny v § 149 odst. 2 správního řádu, podle něhož závazné stanovisko obsahuje závaznou část a odůvodnění. *V závazné části dotčený orgán uvede řešení otázky, která je předmětem závazného stanoviska, ustanovení zákona, které zmocňuje k jeho vydání a další ustanovení právních předpisů, na kterých je obsah závazné části založen. V odůvodnění uvede důvody, o které se opírá obsah závazné části závazného stanoviska, podklady pro jeho vydání a úvahy, kterými se řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, na kterých je obsah závazné části založen.* Závazná stanoviska nejsou samostatně přezkoumatelná. Jejich přezkum je však umožněn v rámci konečného rozhodnutí dle § 75 odst. 2 s. ř. s. (viz rozsudek rozšířeného senátu ze dne 23. 8. 2011, č. j. 2 As 75/2009-113, č. 2434/2011 Sb. NSS), v němž musí mít soud možnost ověřit obsah, relevanci a věrohodnost informací o zemi původu, na nichž je založeno závazné stanovisko vydané v rámci řízení o uložení správního vyhoštění k posouzení podmínek podle § 179 zákona o pobytu cizinců (srov. např. rozsudek NSS ze dne 29. 11. 2017, č. j. 5 Azs 3/2017 – 29, bod 46).
28. Není pravdou, jak namítal žalobce, že se nemohl efektivním způsobem vyjádřit k důvodům znemožňujícím jeho vycestování do země původu. Tento prostor mu byl dán jak v řízení před správním orgánem prvního stupně, tak v odvolacím řízení. Za přítomnosti tlumočníka z jazyka, jemuž rozuměl, měl možnost se seznámit se všemi podklady pro vydání rozhodnutí, měl možnost se ve věci vyjádřit a případně mohl navrhnout doplnění podkladů, přičemž byl o svých právech v tomto směru aktivně poučen. Vázanost správního orgánu závazným stanoviskem dotčeného orgánu, tj. nastavená procesní konstrukce posouzení otázky existence skutečného nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců, sama o sobě žalobce na právech nezkracuje. Správní orgán rozhodující ve věci samé je sice obsahem závazného stanoviska vázán, na druhou stranu, pokud by tento správní orgán sám shledal závazné stanovisko nepřezkoumatelným, je jeho úlohou vzájemnou komunikací s dotčeným správním orgánem takovou vadu nechat odstranit; takovou vadu závazného stanoviska však žalovaná zjevně neshledala.
29. Soud se tedy zabýval tím, zda závazné stanovisko ministra vnitra ze dne 7. 12. 2021, jímž bylo potvrzeno původně vydané závazné stanovisko Ministerstva vnitra ze dne 8. 9. 2021 ve věci vycestování žalobce, je přezkoumatelné, tj. zejména zda zohledňuje žalobcem nově uvedené důvody, a zda jsou jeho závěry dostatečně podloženy zjištěnými informacemi o zemi původu žalobce. Dospěl přitom k závěru, že závazné stanovisko ministra vnitra ze dne 7. 12. 2021 těmto požadavkům dostojí. Obsahuje jednak úvahy týkající se změny výpovědi žalobce v průběhu správního řízení, které žalobce v odvolání odůvodňoval tím, že nerozumí anglickému jazyku a ve strachu odsouhlasil některé nepravdivé odpovědi. Dotčený správní orgán předně zpochybnil věrohodnost výpovědi žalobce, resp. poukázal na její účelovost, neboť s žalobcem bylo před správním orgánem prvního stupně vedeno řízení na jeho žádost za přítomnosti tlumočníka z arabského jazyka, žalobce byl řádně poučen o svých právech, mj. o právu uplatňovat své zájmy, vyjádřit v řízení své stanovisko či navrhnout důkazy. Žalobce v řízení před správním orgánem prvního stupně popsal důvody odchodu z Egypta

poměrně detailně a uvedl i další skutečnosti ze svého života; obavy týkající se sporů o pozemky a nebezpečí újmy ze strany třetích osob však vůbec nezmínil.

30. Dotčený správní orgán se v závazném stanovisku dále zabýval situací v zemi původu žalobce, pročez si obstaral Informaci OAMP, která je součástí správního spisu. Tato informace byla vypracována v souladu se standardy Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, je opatřena odkazy na zdroje informací, z nichž ve svých zjištěních vychází (EASO, Amnesty International, MZV USA, Freedom House atd.) a obsahuje základní informace o politické situaci v zemi, přehled ratifikovaných mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, informace týkající se trestu smrti, mučení a jiného nelidského zacházení, dále informace o možnosti vycestování a návratu do vlasti, azylovém systému a aktivních vojenských konfliktech. Ve vztahu k tvrzeným obavám žalobce z násilí či zabití ze strany soukromých osob v rámci sporů o pozemky neshledal žalovaný takové nebezpečí reálným, skutečným a bezprostředně existujícím. Nadto uvedl, že žalobce nevyužil žádnou z forem právní ochrany dostupné v jeho vlasti a na nikoho se s žádostí o pomoc neobrátil, přestože nezmínil, že by měl v Egyptě problémy s policií či jinými státními orgány. Nelze tedy dojít k závěru, že by žalobci nebyla ochrana ze strany příslušných státních orgánů poskytnuta.
31. Žalobce v žalobě na podporu své argumentace odkázal na článek Agentury Reuters, v němž se hovoří o odsouzení osob podílejících se na vraždách ve sporech o pozemky (k trestu smrti). Žalobce tento článek nenavrlh k důkazu, nicméně s ohledem na datum vydání tohoto článku (rok 2009) nelze v něm uvedené informace považovat za nasvědčující aktuálnímu skutečnému nebezpečí, jež by žalobci v případě návratu do země původu hrozilo. Je pravdou, že Informace OAMP se nezabývá existencí sporů o pozemky v Egyptě ve vazbě na možnost jejich vlastníků obrátit se v případě problémů se třetími osobami na příslušné státní orgány. Taková možnost však obecně vylučována či zpochybňována nebyla. Pokud přitom byla pozdější výpověď žalobce, v níž žalobce tyto problémy uvedl, shledána nevěrohodnou (slovy dotčeného orgánu „zjevně účelovou“), nebylo na místě podrobné věcné posouzení takto uváděných důvodů.
32. Soud se ztotožňuje s úvahou dotčeného orgánu o nevěrohodnosti výpovědi žalobce uvedené v odvolání. Nad již výše shrnuté důvody takového hodnocení lze uvést, že žalobce není zranitelnou osobou a neuváděl důvody, pro něž by bylo na místě uvěřit jeho tvrzení, že prvně uváděné důvody byly nepravdivé (neznalost anglického jazyka, ani uváděný strach – v situaci, kdy si byl žalobce vědom toho, že je na území České republiky, a kdy nezmiňoval jakékoli problémy se státními orgány v minulosti – takovými důvody nejsou). Za těchto okolností není na místě považovat závazné stanovisko ministra vnitra za nedostatečně skutkově podložené. Obecně je přitom třeba přisvědčit tomu, že mezinárodní ochrana před skutečným nebezpečím vážné újmy ze strany soukromých osob může nastoupit až v případě, kdy takovou ochranu nejsou schopny či ochotny poskytnout příslušné státní orgány země původu. I kdyby tak byla pravdivá tvrzení žalobce uvedená v odvolání (a zopakovaná v žalobě), že z důvodu vlastnictví pozemků v Egyptě čelil vyhrožování ze strany soukromých osob, s ohledem na uvedené by taková skutečnost nemohla vést k závěru o existenci skutečného nebezpečí újmy ve smyslu čl. 3 Úmluvy (potažmo čl. 14a zákona o azylu).

33. Žalobce však ani v žalobě neuvedl, že by se za účelem řešení jím zmiňovaných problémů na některý z egyptských státních orgánů v zemi původu obrátil. Námitku týkající se nedostatku skutkových zjištění tedy soud nepovažoval za důvodnou.
34. Soud se následně zabýval námitkou nepřiměřenosti stanovené doby vyhoštění. Podle § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců *policie vydá rozhodnutí o správním vyhoštění cizince, který pobývá na území přechodně, s dobou, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie, a zařadí cizince do informačního systému smluvních států, až na 5 let, pobývá-li cizinec na území bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn.*
35. Jak spolehlivě vyplývá ze správního spisu, jednání žalobce mělo znaky uvedené v § 119 odst. 1 písm. b) bod 4 zákona o pobytu cizinců a správní orgány postupovaly správně, pokud podle tohoto ustanovení rozhodly o jeho správním vyhoštění. Ve vztahu ke stanovení konkrétní doby, po kterou je cizinci vyhoštění uloženo, v rámci zákonného rozmezí (zde „až na 5 let“) má správní orgán prostor pro správní uvážení a úlohou soudu je přezkoumat, zda meze tohoto uvážení nebyly překročeny nebo zda toto uvážení nebylo zneužito (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 Azs 36/2019 – 31 a zde uvedenou judikaturu).
36. Žalovaná potvrdila důvody prvostupňového rozhodnutí, na nichž byl výrok o uložení doby správního vyhoštění založen. Doba dvou let byla stanovena jako odpovídající jednak s ohledem na závažnost protiprávního jednání žalobce, konkrétně s přihlédnutím ke skutečnosti, že žalobce pobýval neoprávněně nejen na území ČR, ale též na území dalších států EU bez platného oprávnění k pobytu, hranice překračoval za pomoci převaděčů, mimo oficiální hraniční přechody a v úkrytu. Na druhé straně bylo přihlédnuto k tomu, že žalobce na území pobýval jen velmi krátkou dobu a nebyly zde jiné přitěžující okolnosti.
37. Jakkoli lze uložení vyhoštění na dobu dvou let hodnotit s ohledem na dobu, kterou žalobce na území ČR strávil neoprávněně (několik hodin, tranzitoval) jako poměrně přísné, nejde o dobu zjevně nepřiměřenou či excesivní. Krajský soud se neztotožňuje s tvrzením žalobce, že by závažnost jeho jednání byla nízká, a to i s ohledem na způsob, jakým se jej žalobce dopustil. V případě žalobce nejsou důvody k zásahu soudu. Napadené rozhodnutí je ve spojení s rozhodnutí o správním vyhoštění odůvodněno dostatečně. Jak je přitom soudu z dosavadní úřední činnosti známo, správní orgány v obdobných případech přistupují při vyhoštění ke stanovení obdobné doby zákazu vstupu na území členských států EU jako u žalobce (z poslední doby viz např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 18. 1. 2022, č. j. 34 A 27/2021 – 26), uložení vyhoštění v řádu několika let je tedy ukládáno i v případech, kdy lze dobu neoprávněného pobytu počítat v hodinách (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 Azs 36/2019 – 31, ze dne 4. 4. 2019, č. j. 1 Azs 45/2019 – 28, či ze dne 25. 4. 2019, č. j. 9 Azs 52/2019 – 34).
38. Pokud žalobce odkazoval na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2015, č. j. 7 Azs 75/2015 – 34, zde byla řešena primárně otázka, zda je uložení správního vyhoštění přiměřené z hlediska zásahu do soukromého a rodinného života cizince. Tato otázka však v případě žalobce nebyla vůbec „na stole“, neboť na území ČR nemá

jakékoli rodinné či jiné hlubší sociální vazby. V tomto ohledu ani nebyla vznesena žádná žalobní argumentace.

V. Závěr a náhrada nákladů řízení

39. Krajský soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí nedostatky, které mu žalobce vytýká, a proto jej bylo možné aprobovat; žalobu proto jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení jí tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 13. dubna 2022

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně